

I N W A L E S

M E M B E R S

SACRE

A H A N D B O O K F O R

**FELLY RYDYCH YN
YMUNO Â'CH
CYSAG LLEOL . . .**

**SO YOU'RE
JOINING YOUR LOCAL
SACRE . . .**

L L A W L Y F R A R G Y F E R

AELODAU CYSAGau

Y N G N G H Y M R U

Mae'r ddogfen hon wedi cael ei chynhyrchu gan y Churches' Joint Education Policy Committee, sef grŵp cydgysylltiol o CYTŪN a Churches Together in England, gydag ymgynghori manwl â Chymdeithas Swyddogion Addysg a Chymdeithas CYSAGau Cymru. Cafodd y gwaith ei gefnogi trwy grantiau gan Gymdeithas Ysgolion Prydain a Thramor a Chymdeithas CYSAGau Cymru (darparu'r fersiwn Gymraeg).

Gellir cael gafael ar gopïau ychwanegol, am ddim, oddi wrth Gymdeithas CYSAGau Cymru neu Glerc CYSAG unrhyw un o Awdurdodau Addysg Lleol Cymru

This document has been produced by the Churches' Joint Education Policy Committee, a co-ordinating group of CYTUN and Churches Together in England, in detailed consultation with the Society of Education Officers and the Wales Association of SACRES. This process has been generously supported by grants from the British and Foreign Schools Society and Wales Association of SACRES (to prepare the Welsh Language version).

Further copies are available, free of charge, from WASACRE Officers SACRE Clerks of each LEA in Wales

A SACRE is designed to represent all the interests of the local community. You could find elected councillors, representatives of faith communities, and members of the education community.

WHO WILL YOU MEET AT A SACRE?

It is required by law that RE be taught in schools, but RE is not part of the National Curriculum. Instead RE is a local responsibility. SACRES oversee RE and Collective Worship.

WHAT DOES A SACRE DO?

In 1944, Local Education Authorities (LEAs) were empowered by law to set up a Standing Advisory Council on Religious Education, known in short as a SACRE. In 1988, LEAs had a duty laid upon them to do so.

WHY IS THERE A SACRE?

- ◆ enables you to work within your SACRE to support and encourage local schools to ensure high standards in Religious Education and worship.
- ◆ identifies support material;
- ◆ points out appropriate legal documentation;
- ◆ is intended as a guide;

This booklet:

- persuaded*
- elected*
- volunteered*

You may have been:

SO YOU'RE JOINING YOUR LOCAL SACRE . . .

FELLY RYDYCH YN YMUNO Â'CH CYSAG LLEOL . . .

Efallai eich bod:

- wedi eich perswadio*
- wedi eich ethol*
- wedi gwirfoddoli*

Mae'r llyfryn hwn:

- ◆ yn anelu at osod canllawiau
- ◆ yn dwyn dogfennau cyfreithiol perthnasol i sylw
- ◆ yn dynodi deunydd ategol
- ◆ yn eich galluogi i weithio oddi mewn i'ch CYSAG i gefnogi ac annog ysgolion lleol i sicrhau safonau uchel mewn Addysg Grefyddol ac addoli.

PAM Y MAE CYSAG YN BOD?

Ym 1944 awdurdodwyd Awdurdodau Addysg Lleol (AALI) trwy gyfraith i sefydlu Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol, CYSAG a bod yn gryno. Ym 1988 gosodwyd dyletswydd ar yr Awdurdodau Addysg Lleol i wneud hyn.

BETH YW GWAITH CYSAG?

Mae'n ofynnol dan y gyfraith i AG gael ei ddysgu mewn ysgolion, ond nid yw AG yn rhan o'r Cwricwlwm Cenedlaethol. Yn lle hynny, cyfrifoldeb lleol yw AG. Y CYSAGau sy'n cadw golwg ar AG ac Addoli ar y Cyd.

PWY FYDDWCH CHI'N DOD AR EU TRAWS MEWN CYSAG?

Amcan CYSAG yw cynrychioli holl ddiddordebau'r gymuned leol. Gallech daro ar gynghorwyr wedi eu hethol, cynrychiolwyr cymunedau ffydd, a phobl o fydd addysg.

AM GAEL GWYBOD RHAGOR?

Mae CYSAG yn rhan o gyfundrefn llywodraeth leol.

Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, paragraff 88:1 a 2; Deddf Addysg 1996, Pennod III

PA DDYLETSWYDDAU SYDD GANDDO?

Ei brif swyddogaeth yw cynghori AALI ar faterion yn ymwneud ag Addoli ar y Cyd mewn ysgolion cymunedol a rhai ysgolion eraill, ac â'r Addysg Grefyddol sy'n cael ei chyflwyno yn unol â'u Maes Llafur Cytûn. Mae'r sefyllfa'n un ddyrys. Efallai y bydd Tabl 1 yn gymorth.

- ◆ Gall CYSAG fynnu bod AALI yn adolygu ei Faes Llafur Cytûn.
- ◆ Mae'n rhaid iddo roi ystyriaeth i geisiadau gan benaethiaid am i'w hysgol gael ei rhyddhau o'r rheidrwydd i Addoli ar y Cyd fod yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn gyffredinol Gristnogol ei natur. Gelwir hyn yn ddyfarniad.
- ◆ Mae'n rhaid i CYSAG gyhoeddi Adroddiad Blynyddol am ei waith.

ACCAC, Adroddiadau Blynyddol CYSAGau, Canllawiau ynghylch eu Strwythur a'u Fformat

ACCAC, Arolwg o Adroddiadau'r CYSAGau

Tabl 1: Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd mewn Ysgol

	Ysgolion Cristnogol eu Cymeriad			
	Dan gymorth Gwirfoddol	Dan Reolaeth Wirfoddol	Gwaddoledig	Cymunedol
Addysg Grefyddol	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol (1)	Maes Llafur Cytûn yr AALI (2)	Maes Llafur Cytûn yr AALI (2) (3)	Amherthnasol
Addoliad	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol	Yn adlewyrchu'r cymeriad crefyddol	Amherthnasol

	Ysgolion Heb Gymeriad Cristnogol			
	Dau Gymorth Gwirfoddol	Dan Rheolaeth Wirfoddol	Gwaddoledig	Cymunedol
Addysg Grefyddol	Maes Llafur Cytûn yr AALI	Maes Llafur Cytûn yr AALI	Maes Llafur Cytûn yr AALI (3)	Maes Llafur Cytûn yr AALI
Addoliad	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol	Deddf 1996 - yn gyffredinol ac yn bennaf Gristnogol

Nodiadau: Mae gan rieni hawl i dynnu eu plant allan o Addysg Grefyddol ac/neu Addoli ar y Cyd ym mhob ysgol.

- (1) Gall rhieni ddewis bod eu plant yn cael AG yn ôl y Maes Llafur Cytûn.
- (2) Gall rhieni ddewis bod eu plant yn cael AG yn ôl cymeriad crefyddol yr ysgol.
- (3) Mae cyfnod o bum mlynedd yn cael ei ganiatáu i'r ysgolion hyn droi yn eu holau at Faes Llafur Cytûn yr AALI os ydynt wedi bod yn defnyddio Maes Llafur o eiddo awdurdod arall.

WANT TO KNOW MORE?

Welsh Office Circular 10/94, para 88:1 a 2; Education Act 1996, Pennod III

A SACRE is part of the local government machinery

Its main function is to advise the LEA on matters related to Collective Worship in community schools and some other schools and on the Religious Education given in accordance with their Agreed Syllabus. The situation is complicated. Figure 1 may help.

- ◆ The SACRE can require the LEA to review its Agreed Syllabus.

- ◆ It must consider applications from head teachers that their school be released from the requirement for Collective Worship to be wholly or mainly of a broadly Christian character. This is known as a determination.

- ◆ The SACRE must publish an Annual Report of its work.

ACCAC, Annual SACRE Reports: Guidance on the Format and Structure
ACCAC Review of SACRE Reports

Figure 1: Religious Education and Collective Worship in School

Schools Having a Religious Character				
Religious Education	Reflects religious character (1)	LEA Agreed Syllabus (2)	LEA Agreed Syllabus (2) (3)	Not applicable
Worship	Reflects religious character	Reflects religious character	Reflects religious character	Not applicable
Schools Having No Religious Character				
Religious Education	Voluntary Aided	Voluntary Controlled	Foundation	Community
Worship	Voluntary Aided	Voluntary Controlled	Foundation	Community
Religious Education	LEA Agreed Syllabus	LEA Agreed Syllabus	LEA Agreed Syllabus (3)	LEA Agreed Syllabus
Worship	Mainly Christian	Mainly Christian	Mainly Christian	Mainly Christian

Notes: Parents have the right to withdraw their children from RE and/or Collective Worship in all schools.

(1) Parents can opt for their children to receive Agreed Syllabus RE.

(2) Parents can opt for their children to receive RE in accordance with the religious character of the school.

(3) These schools have a five-year period to return to their LEA Agreed Syllabus if they have been using a syllabus from another authority.

Each of these committees has equal voting rights (one vote per committee).

Figure 2: The Composition of a SACRE

This is defined by law. It is made up of three committees. See Figure 2.

SOME MORE ABOUT THE COMPOSITION OF A SACRE

As a member of your local SACRE, you will be involved in the formal process as required by the law. It is, however, an opportunity to work with others to look creatively and imaginatively at the religious education of young people in your community. Make time to dream dreams!

- ◆ giving advice on methods of teaching agreed syllabus RE including the choice of teaching materials;
- ◆ advising the LEA on the provision of training for teachers;
- ◆ monitoring inspection reports on RE, Collective Worship and Spiritual, Moral, Social and Cultural Development (SMSC);
- ◆ considering complaints about the provision and delivery of Religious Education and Collective Worship referred to it by the LEA.

A SACRE's broad role is to support effective provision of RE and Collective Worship within its remit, see Figure 1, by:

WHAT ELSE CAN A SACRE DO?

BETH ARALL MAE CYSAG YN GALLU EI WNEUD?

Swyddogaeth CYSAG, yn gyffredinol, yw cefnogi darpariaeth effeithiol ar gyfer AG ac Addoli ar y Cyd y tu mewn i derfynau ei gyfrifoldebau, gweler Tabl 1, trwy:

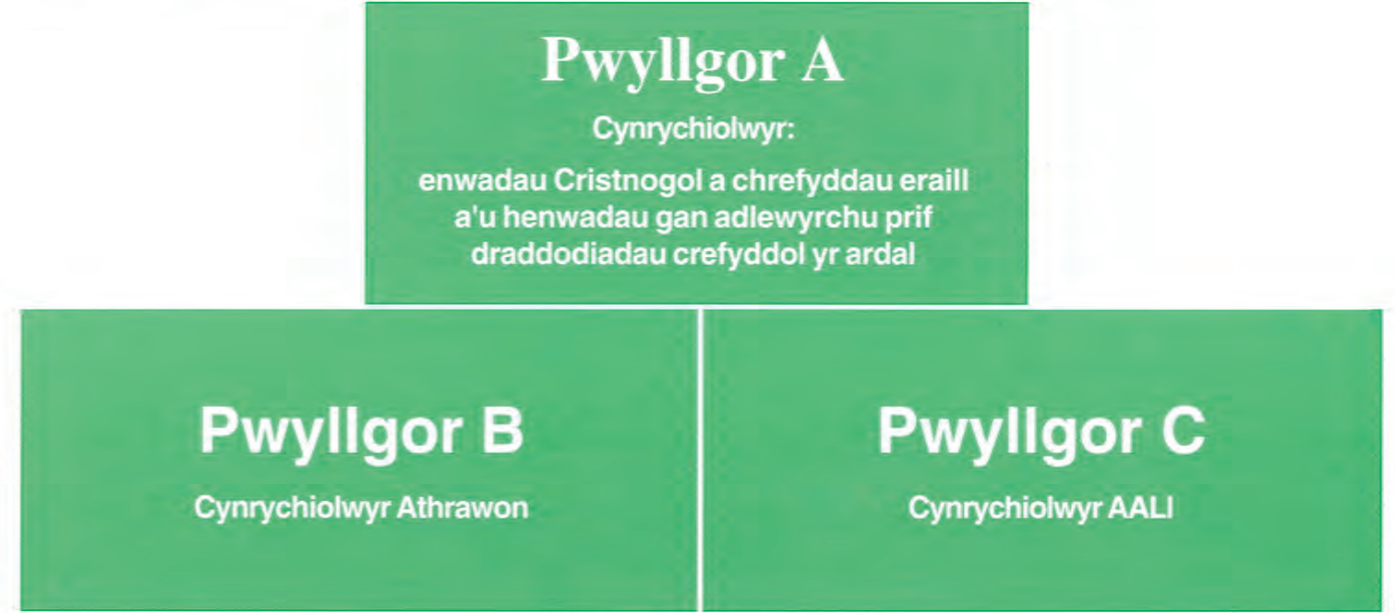
- ◆ roi cyngor ar ddulliau cyflwyno Addysg Grefyddol yn unol â'r Maes Llafur Cytûn, gan gynnwys pa ddefnyddiau addysgu i'w dewis;
- ◆ cynghori'r AALI ar ddarparu hyfforddiant ar gyfer athrawon;
- ◆ monitro adroddiadau arolygwyr ar AG, Addoli ar y Cyd a Datblygiad Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol;
- ◆ rhoi ystyriaeth i gwynion ynglŷn â darparu a chyflwyno Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd sy'n cael eu cyfeirio ato gan yr AALI.

Fel aelod o'ch CYSAG lleol byddwch yn ymwneud â'r broses ffurfiol yn ôl gofyn y gyfraith. Serch hynny, dyma gyfle i gydweithio â phobl eraill i edrych ar addysg grefyddol pobl ifanc yn eich cymuned chi, yn greadigol a chyda dychymyg. Neilltuwch amser i freuddwydio breuddwydion!

TIPYN RHAGOR AM GYFANSODDIAD CYSAG

Mae hyn yn cael ei bennu gan y gyfraith. Mae'n cynnwys tri phwyllgor. Gweler Tabl 2.

Tabl 2: Cyfansoddiad CYSAG

Mae gan bob un o'r pwyllgorau hyn hawliau pleidleisio cyfartal (un bleidlais ar gyfer pob pwyllgor).

PWYLLGOR A

Mae hwn yn cynnwys cynrychiolwyr enwadau Cristnogol, e.e. rhai o'r canlynol, yr Eglwys Babyddol, yr Eglwys yng Nghymru, Eglwys Rhyddion, Bedyddwyr, Methodistiaid, Presbyteriaid, Annibynwyr, yr Eglwys Unedig Ddiwygiedig, Byddin yr Iachawdwriaeth, Cymdeithas y Cyfeillion.

Yn ogystal, mae'n gallu cynnwys cynrychiolwyr o blith crefyddau eraill, e.e. Mwslimiaid, Iddewon, Hindpiaid, Sikhiaid, Bwdhyddion, Jainiaid, Bahaiaid, Parsiaid.

Ni all cynrychiolwyr y Dyneiddwyr fod yn aelodau o Bwyllgor A ond fe ellir eu cyfethol i'r CYSAG fel aelodau ychwanegol.

Bydd cyfansoddiad Pwyllgor A yn amrywio o GYSAG i GYSAG wrth adlewyrchu amrywiaeth a niferoedd y gwahanol gymunedau ffydd sydd yn yr ardal.

PWYLLGOR B

Cynrychiolwyr cymdeithasau athrawon yw'r athrawon sy'n aelodau o'r pwyllgor hwn. Yr Awdurdod Addysg Lleol sydd yn penderfynu pa gymdeithasau athrawon sy'n cael eu cynrychioli. Fe ddichon gysylltu ag undebau'r athrawon, ond mae'n bosibl y gofynnir i gymdeithasau athrawon AG lleol ddewis cynrychiolydd.

PWYLLGOR C

Cyfrifoldeb yr Awdurdod Addysg Lleol yw ymorol am ei gynrychiolwyr ei hunan ar gyfer y pwyllgor hwn. Efallai mai dymuniad yr Awdurdod Addysg Lleol fydd cael cynrychiolaeth o bob plaid a barn yn y sbectrum gwleidyddol cyfan ar y CYSAG.

AMBELL BETH YMARFEROL

Pa mor aml y mae CYSAG yn cwrdd?

Nid oes rheol bendant yn dweud sawl cyfarfod y dylai CYSAG ei gynnal bob blwyddyn. Sut bynnag, mae'n rhaid iddo gwrdd yn ddigon aml i gyflawni ei ddyletswyddau statudol. Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru yn argymhell bod hyn yn golygu cynnal cyfarfodydd o leiaf unwaith y tymor. Mae rheidrwydd arno hefyd i lunio Adroddiad Blynnyddol.

A fydd gwahaniaeth os na fyddaf i yno?

- ◆ Dylai o leiaf un aelod o bob pwyllgor fod yn bresennol ymhob cyfarfod o CYSAG.
- ◆ Nid oes modd gwneud penderfyniadau onibai bod o leiaf un aelod yn bresennol i fwrw'r un bleidlais sydd gan y pwyllgor.
- ◆ Nid oes pleidlais gan aelodau sydd wedi eu cyfethol.

- ◆ Co-opted members do not have a vote.
- ◆ Decisions cannot be made unless there is at least one person present to cast the committee's single vote.
- ◆ Each committee should have at least one member present.

If I'm not there, will it matter?

There is no hard and fast rule about the number of meetings a SACRE should hold each year. It must, however, meet sufficient times to fulfil its statutory duties. WASACRE recommends that this necessitates meetings being held at least once a term. There is a requirement to produce an Annual Report.

How often does a SACRE meet?

SOME PRACTICALITIES

It is the local authority's responsibility to provide their own representatives for this committee. The LEA may wish to have all parties and viewpoints from across the political spectrum represented on the SACRE.

COMMITTEE C

The teacher members of the committee are representatives of teacher associations. It is the Local Authority that decides which teacher associations will be represented. They may approach the teacher unions, but it is possible that associations of RE teachers in the local area will be asked to provide a representative.

COMMITTEE B

The composition of Committee A will vary from SACRE to SACRE as it reflects the variety and numerical representation of the different faith communities in the locality. Humanist representatives cannot be members of Committee A but can be co-opted to the SACRE as additional members.

It also might contain representatives from other Faiths, e.g., Muslims, Jews, Hindus, Sikhs, Buddhists, Bahais, Parsees, Jains.

This contains representatives of Christian denominations, e.g., some of the following: Roman Catholic Church, Church in Wales, Free Churches, Baptist, Methodist, Presbyterian Church of Wales, Union of Welsh Independents, United Reformed Church, Salvation Army, Society of Friends.

Within these groups will be those from faith communities represented within the locality.

COMMITTEE A

Education Act 1996, Chapter III, Welsh Office Circular 10/94, para. 68-80

Applications for determinations are made to the SACRE by the head teacher of any community school after consultation with the school's governing body. Determinations are only possible for schools that have no religious character. The SACRE should review each determination every five years.

Determinations are 'exceptions from broadly Christian Collective Worship'. The determination procedure allows for the requirement that Collective Worship should be 'wholly or mainly of a broadly Christian character' to be lifted in respect of some or all of the pupils in a school for whom this is deemed inappropriate.

DETERMINATIONS

Many SACRES produce their own statements on Collective Worship.

- ◆ receive inspection reports;
- ◆ monitor good practice, including any difficulties;
- ◆ offer advice to head teachers and governing bodies and disseminate good practice.

WASACRE recommends that SACRES:

Education Act 1996, Chapter III

Figure 1 shows the types of school whose Collective Worship comes within the remit of the SACRE. These schools are required to provide a daily act of Collective Worship which 'shall be wholly or mainly of a broadly Christian character'. This means it reflects the broad traditions of Christian belief without being distinctive of any particular Christian denomination.

COLLECTIVE WORSHIP

The LEA's responsibility to set up a SACRE implies a duty to fund it. This means the LEA should provide a clerk for the SACRE who would attend and minute each meeting. The clerk is usually the point of contact for SACRE matters within the Local Authority.

Will I be asked to take the minutes?

Welsh Office Circular 10/94, para. 114, 115

The law does not state how the Chair of a SACRE should be appointed. The LEA can make this decision or can allow the SACRE to choose the Chair from amongst their members. As a member of the SACRE you could, therefore, be appointed Chair of the SACRE, but not against your will!

Will I be asked to Chair the meeting?

A fydd rhywun yn gofyn i mi gadeirio'r cyfarfod?

Nid yw'r gyfraith yn dweud sut y dylid penodi Cadeirydd y CYSAG. Mae modd i'r AALI benderfynu neu ganiatáu i'r CYSAG ddewis Cadeirydd o blith yr aelodau. Fel aelod o'r CYSAG fe allech chi, felly, gael eich dewis yn Gadeirydd eich CYSAG, ond nid yn groes i'ch ewylllys chwaith!

Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, paragraffau 114, 115

A fydd rhywun yn gofyn i mi gadw'r cofnodion?

Mae'r cyfrifoldeb sydd ar yr AALI i sefydlu CYSAG yn awgrymu bod dyletswydd arno i'w ariannu. Mae hyn yn golygu y dylai'r AALI drefnu clerc ar gyfer y CYSAG a fyddai'n bresennol ym mhob un o'i gyfarfodydd ac yn cadw'r cofnodion. Fel rheol y clerc yw'r ddolen gyswilt y tu mewn i'r AALI yn achos materion sy'n ymwneud â CYSAG.

ADDOLI AR Y CYD

Mae Tabl 1 yn dangos y mathau o ysgolion sydd â'u Haddoli ar y Cyd o fewn terfynau cyfrifoldeb CYSAG. Mae'n rheidrwydd ar yr ysgolion hyn i ddarparu act feunyddiol o Addoli ar y Cyd a 'fydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn gyffredinol Gristnogol ei natur'. Mae hyn yn golygu ei fod yn adlewyrchu traddodiadau'r gred Gristnogol yn fras heb fod yn nodweddiadol o un enwad Cristnogol arbennig.

Deddf Addysg 1996, Pennod III

Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru yn argymhell y dylai CYSAGau:

- ◆ dderbyn adroddiadau arolygwyr;
- ◆ monitro ymarfer da, gan gynnwys unrhyw anawsterau;
- ◆ cynnig cyngor i bennaethiaid a chyrrff llywodraethol a lledaenu ymarfer da.

Mae llawer o'r CYSAGau'n cynhyrchu eu datganiadau hwy eu hunain ar Addoli ar y Cyd.

DYFARNIADAU

'Eithrio o Addoli ar y Cyd sy'n gyffredinol Gristnogol' yw dyfarniadau. Mae trefn gwneud dyfarniadau yn caniatáu bod y rheidrwydd i'r Addoli ar y Cyd 'fod yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn gyffredinol Gristnogol ei natur' yn gallu cael ei ddiddymu yn achos rhai neu'r cyfan o'r disgyblion mewn ysgol lle nad yw hynny'n cael ei ystyried yn addas iddi hi.

Gwneir ceisiadau am ddyfarniadau i'r CYSAG gan bennaeth unrhyw ysgol gymunedol, ar ôl ymgynghori â chorff llywodraethol yr ysgol. Yn achos ysgolion nad ydynt yn grefyddol eu cymeriad yn unig y mae dyfarniadau'n bosibl. Dylai'r CYSAG adolygu pob un o'r dyfarniadau bob pum mlynedd.

Deddf Addysg 1996, Pennod III, Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, Paragraffau 68-80

Mae Tabl 1 yn dangos y mathau o ysgolion y daw eu darpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol o fewn terfynau cyfrifoldeb CYSAG. Mae'n rhaid i'r ysgolion hyn ddilyn y Maes Llafur Cytûn lleol ar gyfer Addysg Grefyddol a rhaid i'r Maes Llafur Cytûn lleol 'adlewyrchu'r ffaith mai Cristnogol yn bennaf yw traddodiadau crefyddol Prydain Fawr gan gymryd i ystyriaeth ddysgeidiaeth ac arferion y prif grefyddau eraill a gynrychiolir ym Mhrydain Fawr*.

Deddf Addysg 1996, Pennod III, Cylchlythyr 10/94 Y Swyddfa Gymreig, Paragraffau 31-37

Dylai'r CYSAGau ddarparu cyngor ar:

Dulliau dysgu Addysg Grefyddol

Pa ffordd yw'r orau i gyflwyno'r Maes Llafur Cytûn i bob grŵp oedran? Pa gymysgedd ddylai fod o gynnwys ffurfiol, gwaith thematig, gwaith grŵp, darganfod personol, ymweld â safleoedd neu ddiwyddiadau penodedig, ac ymwelwyr ar berwyl addysgol? Pa gyswllt sydd ag astudiaethau traws-gwricwlaidd, â Datblygiad Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol ac ag Addysg Personol, Gymdeithasol ac Iechyd? A yw arwahanrwydd Addysg Grefyddol yn cael ei gadw mewn cysylltiadau o'r fath?

Y dewis sydd yn bod o ran adnoddau ar gyfer Addysg Grefyddol

Mae cyhoeddiadau cenedlaethol yn adolygu'r holl ddeunyddiau newydd ar gyfer Addysg Grefyddol ac mae modd i athrawon ymweld â chanolfannau adnoddau. Dylai'r CYSAG ystyried amgylchiadau ariannol a chynnig cyngor, gyda chymorth Ymgynghorydd Addysg Grefyddol, ynglŷn â'r deunyddiau mwyaf addas (neu fwyaf darbodus) ar gyfer cyflawni nodau, amcanion a chynnwys y Maes Llafur Cytûn.

Hyfforddi Athrawon

Mae arolygon cenedlaethol yn dangos bod cyflwyno Maes Llafur Cytûn newydd yn llwyddiannus yn gofyn am gryn fuddsoddiad o ran adnoddau ac o ran hyfforddi athrawon yr holl ysgolion cynradd a phob un sy'n dysgu Addysg Grefyddol mewn ysgolion uwchradd, os yw'r maes Llafur i gael ei weithredu'n effeithiol. Dylai'r CYSAGau sicrhau bod AALI yn ymwybodol o'r angen i athrawon gael eu hyfforddi i drosglwyddo'r Maes Llafur Cytûn Lleol yn effeithiol.

Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru yn argymhell y dylai CYSAGau:

- ◆ dderbyn adroddiadau arolygwyr;
- ◆ monitro ymarfer da ynglŷn â chyflwyno'r Maes Llafur Cytûn a chymryd sylw o unrhyw anawsterau;
- ◆ lledaenu ymarfer da ynglŷn â dysgu Addysg Grefyddol.

Mae diddordebau eraill yn cynnwys:

Asesu a Phrofi

Dylai CYSAGau fonitro sut mae ysgol yn mynd ati i asesu cynnydd disgyblion mewn Addysg Grefyddol. Yn ogystal, dylent fod yn ymwybodol o faint sy'n dewis sefyll arholiadau allanol mewn Addysg Grefyddol ac Astudiaethau Crefyddol.

SACRES should monitor school approaches to assessing pupils' progress in RE. They should also be aware of the uptake of external examinations in RE and RS.

Assessment and testing

Other interests also include:

- ◆ disseminate good practice on the teaching of RE.
- ◆ monitor good practice in the delivery of the Agreed Syllabus and take note of any difficulties;
- ◆ receive inspection reports;

WASACRES recommends that SACRES:

National surveys show that the effective introduction of a new Agreed Syllabus requires a considerable investment in resources and in the training of all primary teachers and those teaching RE in secondary schools, if the syllabus is to be properly implemented. SACRES should ensure that LEAs are aware of the need for teachers to be trained to deliver effectively the Local Agreed Syllabus for RE.

Training of teachers

National publications review all new RE materials and resource centres can be visited by teachers. The SACRE should consider cost factors and offer, with an RE Adviser's help, advice on the most appropriate (or most economic) materials to deliver the aims, objectives and content of the Agreed Syllabus.

Choices of resources for RE

How is the Agreed Syllabus best delivered to each age group? What mixture should there be of formal content, thematic work, group work, personal discovery, visits to specified buildings or events, and visitors with an educational remit? What is the relationship to cross-curricular studies, to spiritual, moral, social and cultural development, and to Personal, Social and Health Education (PSHE)? Is the distinctiveness of RE being maintained in such relationships?

Methods of teaching RE

SACRES should provide advice on:

Education Act 1996, Chapter III, Welsh Office Circular 10/94, para. 31-37

Figure 1 shows the types of school whose provision for Religious Education comes within the remit of a SACRE. These schools are required to follow the local Agreed Syllabus for RE which must reflect the fact that the religious traditions in Great Britain are in the main Christian whilst taking account of the teaching and practices of the other principal religions represented in Great Britain*.

For detailed provisions, see Education Act 1996, Chapter III, Schedule 31

The LEA's responsibility to convene the ASC implies a duty to provide funds for its work.

The Chair of the ASC can be appointed by the LEA or the LEA may allow the ASC to choose its own Chair.

co-opted members.

- ◆ can be made up of SACRE members but need not do so. There is no provision for
- ◆ contains the same committees as the SACRE;

An ASC:

SACRE.

An ASC is convened in order to produce an Agreed Syllabus for RE. It is a separate legal entity from a

SO WHAT IS AN AGREED SYLLABUS CONFERENCE (ASC)?

Education Act 1996, Chapter III

for that purpose.

If committees A and B ask the LEA in writing to reconsider its Agreed Syllabus it must convene a conference

last review.

It is required by law that every LEA institute a review of its locally agreed syllabuses within five years of the

REVIEW OF THE RE SYLLABUS

SACREs should be aware that some pupils will be formally receiving teaching about their own religion from their parents or through attendance at church, gurdwara, mosque, synagogue or temple. The style of this teaching could differ from religious education, prescribed by law, to be delivered in their schools.

Religious teaching from within the faith community

of attitudes and values.

SACREs should be aware of the links between pupils' RE and their spiritual, moral, social and cultural development. Committee A has the opportunity to indicate areas of knowledge that pupils should have about religious beliefs and the influence these have on the formation

RE and MSJC

Addysg Grefyddol a Datblygiad Ysbrydol, Moesol, Cymdeithasol a Diwylliannol

Dylai CYSAGau fod yn ymwybodol o'r cysylltiadau rhwng Addysg Grefyddol y disgyblion a'u datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol. Fe fydd cyfle i Bwyllgor A ddynodi pa feysydd gwybodaeth y dylai disgyblion eu meddu ynglŷn â chredoau crefyddol, a'r dylanwad a gaiff y rhain ar lunio agweddau a gwerthoedd.

Dysgu crefyddol o'r tu mewn i'r gymuned ffydd

Dylai CYSAGau fod yn ymwybodol y bydd rhai disgyblion yn cael eu dysgu'n ffurfiol am eu crefydd hwy eu hunain gan eu rhieni neu drwy fynychu eglwys, gurdwara, mosg, synagog neu deml. Gallai arddull y dysgu hwn fod yn wahanol i Addysg Grefyddol, sy'n cael ei phennu gan y gyfraith, i gael ei throsglwyddo yn eu hysgolion.

ADOLYGU'R MAES LLAFUR ADDYSG GREFYDDOL

Mae'n ofynnol dan y gyfraith i bob AALI sefydlu adolygiad o'i Faes Llafur Cytûn lleol o fewn pum mlynedd i'r adolygiad diwethaf.

Os yw pwyllgorau A a B yn gwneud cais ysgrifenedig i'r AALI yn gofyn iddo ail ystyried ei Faes Llafur Cytûn mae'n rhaid iddo gynnull cynhadledd i'r diben hwnnw.

Deddf Addysg 1996, Pennod III

FELLY BETH YW CYNHADLEDD MAES LLAFUR CYTÛN?

Mae Cynhadledd Maes Llafur Cytûn yn cael ei chynnull er mwyn cynhyrchu Maes Llafur Cytûn ar gyfer AG. Mae'n endid cyfreithiol ar wahân i CYSAG.

Mae Cynhadledd Maes Llafur:

- ◆ yn cynnwys yr un pwyllgorau â'r CYSAG;
- ◆ yn gallu cael ei ffurfio o aelodau'r CYSAG ond nid o anghenraid. Nid oes darpariaeth ar gyfer cyfethol aelodau.

Gall Cadeirydd y Gynhadledd gael ei benodi gan yr AALI neu gall yr AALI adael i'r Gynhadledd ddewis ei Chadeirydd ei hun.

Mae cyfrifoldeb yr AALI i gynnull Cynhadledd yn awgrymu bod dyletswydd arno i ddarparu arian ar gyfer ei waith.

Am y ddarpariaeth yn fanwl, gweler Deddf Addysg 1996, Pennod III, Atodlen 31

BETH YW CYFRANIAD NEILLTUOL POB UN O'R PWYLLGORAU TUAG AT WAITH CYSAG?

PWYLLGOR A

Cynrychiolwyr o blith cymunedau ffydd, sy'n cael eu cynrychioli o fewn terfynau'r ardal, yw aelodau Pwyllgor A. Ynglŷn ag aelodau Pwyllgor A:

- ◆ dylent gyflwyno delwedd gadarnhaol o'u crefydd er mwyn cywiro unrhyw gamsyniadau o eiddo aelodau'r pwyllgorau eraill am unrhyw stereoteipiau crefyddol o bob enwad neu grefydd. Yn ogystal, dylent amlygu unrhyw agweddau a allai fod yn sail gwahaniaeth barn yn eu plith, ond gwneud yn eglur yr un pryd, y parch sydd ganddynt tuag at safbwynt y naill a'r llall - oherwydd bod argyhoeddiadau a chyd-ddeall fel hyn, gyda'i gilydd, wrth wraidd AG effeithiol yn y dosbarth;
- ◆ gallant greu cyfle yn ystod cyfarfodydd CYSAG i godi ymwybyddiaeth o faterion sy'n rhai sensitif o ran dysgu AG i blant eu cymuned ffydd hwy;
- ◆ dylent sylweddoli pa anawsterau y mae ysgolion yn eu hwynebu yn y cylch, cefnogi eu hymdrechion gorau, a gweithredu, lle bo angen, yn ddolen rhwng ysgolion a'r cymunedau ffydd.

PWYLLGOR B

Athrawon sy'n cynrychioli cymdeithasau athrawon yw aelodau Pwyllgor B. Dylai aelodau Pwyllgor B:

- ◆ feddu diddordeb real a phositif mewn AG mewn ysgolion cynradd, uwchradd neu arbennig;
- ◆ sicrhau bod anghenion ysgolion ac athrawon yn cael eu hystyried gan y CYSAGau yn eu trafodaethau;
- ◆ porthi'r CYSAG â gwybodaeth am gyd-destun dysgu AG yn ysgolion yr awdurdod lleol;
- ◆ sicrhau bod y cymdeithasau sy'n cael eu cynrychioli ganddynt yn cael gwybod am waith CYSAG;
- ◆ creu cyfle i athrawon eraill ddysgu mwy am waith CYSAG a rhoi cyfle iddynt i gael mynegi eu safbwyntiau hwy yng nghyfarfodydd CYSAG;
- ◆ ymgynghori ag athrawon eraill ar faterion sydd o bwys arbennig i waith CYSAG.

PWYLLGOR C

Cynrychiolwyr o'r Awdurdod Lleol yw aelodau Pwyllgor C. Bydd aelodau Pwyllgor C yn gallu:

- ◆ dod â'r ystod eang o faterion addysgol a'r pryderon y mae aelodau etholedig yn ymlafnio â hwy i'r cyfarfod, gan leoli swyddogaeth AG y tu mewn i'r ystod honno;

WHAT IS THE DISTINCTIVE CONTRIBUTION OF EACH OF THE COMMITTEES TO THE WORK OF SACRES?

Committee A is made up of representatives from faith communities represented within the locality. Members of Committee A:

- ◆ should present a positive image of their religion, so that members of the other Committees are disabused of any religious stereotypes of each denomination or religion. They must also make clear any grounds on which they may differ from each other, but also the respect they have for each other's viewpoints – since such convictions and mutual understanding both lie at the heart of effective classroom RE.
- ◆ can create opportunities within SACRE meetings to raise awareness of issues of sensitivity in the teaching of RE to the children of their faith community.
- ◆ should appreciate the difficulties schools are facing in the area, support their best endeavours, and act, where necessary as a link between schools and the faith communities.

COMMITTEE A

Committee B is made up of teachers who are representative of teacher associations. Members of Committee B should:

- ◆ have a real and positive interest in RE in primary, secondary or special schools;
- ◆ ensure that the needs of schools and teachers are considered by the SACRE in their discussions;
- ◆ provide SACRE with information about the context in which RE is taught in the schools in the local authority;
- ◆ ensure that the associations they represent are informed about the work of the SACRE;
- ◆ create opportunities for other teachers to learn more about the work of the SACRE and give them the opportunity to have their views expressed at SACRE meetings;
- ◆ consult other teachers on matters of particular importance to the work of SACRE.

COMMITTEE C

Committee C is made up of representatives of the local authority. Members of Committee C:

- ◆ can bring to the meeting the breadth of educational issues and concerns which elected members are wrestling with and place RE's role within it;

- ◆ **I'r cyhoedd yn gyffredinol**
 Mae cyfarfoddydd CYSAG yn agored i bawb. Dylid rhoi rhybudd am gyfarfoddydd, a gofalu bod y dogfenau perthnasol ar gael.
- ◆ Dylai Adroddiad Blyneddol CYSAG gael ei anton i'r cymunedau ffydd sy'n cael eu cynrychioli ar y CYSAG.
- ◆ Mae cyfrifoldeb ar aelodau unigol o'r cymunedau ffydd i roi gwybod i'r bobl y maent yn eu cynrychioli am weithgareddau CYSAG. Yn ogystal, dylent fod ar gael i glywed syniadau eu cymuned i'w bwydo i dratoddaethau CYSAG.
- ◆ **I'r cymunedau ffydd**
 Mae llawer o gyffwrdd llywodraethol a rhieni nad ydynt yn ymwybodol o weithgareddau eu CYSAG lleol ac effaith hynny ar gyflwyno AG. Byddai'n gymorth rhoi gwybod i fwy o bobl bod modd cael gafael ar Adroddiad Blyneddol CYSAG.
- ◆ Mae llawer o gyffwrdd llywodraethol a rhieni nad ydynt yn ymwybodol o weithgareddau eu CYSAG lleol ac effaith hynny ar gyflwyno AG. Byddai'n gymorth rhoi gwybod i fwy o bobl a gynrychiolir ar CYSAG fod, i ysgolion, yn ffynhonnell cynngor sy'n ddarlun teg o'r greffdd staff pob ysgol arddangos gwybodaeth am aelodaeth CYSAG er mwyn i athrawon dosbarth CYSAG lleol. Byddai'n gymorth pe byddai'r CYSAGau'n awgrymu y dylai hysbysfwrdd Yn ôl pob golwg mae llawer o ysgolion heb wybod am gyfrifoldebau a gweithgareddau eu CYSAG lleol.
- ◆ **I ysgolion, llywodraethwyr a rhieni**
 Yn ôl pob golwg mae llawer o ysgolion heb wybod am gyfrifoldebau a gweithgareddau eu CYSAG lleol. Byddai'n gymorth pe byddai'r CYSAGau'n awgrymu y dylai hysbysfwrdd staff pob ysgol arddangos gwybodaeth am aelodaeth CYSAG er mwyn i athrawon dosbarth gael gwybod at bwy i droi. Fel hyn gall yr arbenigedd neilltuo, ynghyd â gwahanol greffddau a gynrychiolir ar CYSAG fod, i ysgolion, yn ffynhonnell cynngor sy'n ddarlun teg o'r greffdd neu'r enwad dan sylw.
- ◆ Mae llawer o gyffwrdd llywodraethol a rhieni nad ydynt yn ymwybodol o weithgareddau eu CYSAG lleol ac effaith hynny ar gyflwyno AG. Byddai'n gymorth rhoi gwybod i fwy o bobl bod modd cael gafael ar Adroddiad Blyneddol CYSAG.
- ◆ **I Awdurdodau Addysg Lleol**
 Mae'r berthynas sydd rhwng y CYSAGau a gwaith yr AALL ac aelodau etholedig yn bwysig. Dylai'r CYSAGau ofalu bod eu gweithgareddau yn cael eu gwneud yn hysbys i Bwyllgor Addysg yr AALL neu, lle nad oes Pwyllgor Addysg erbyn hyn, i'r pwyllgor priodol y mae'r Awdurdod wedi ei sefydlu i wneud penderfyniadau ynghyd â gwasanaethau addysg, trwy ddosbarthu cofnodion, sydd wedi cael eu derbyn yn rhai cywir, o bob cyfarfod, yn ogystal â chyflwyno eu Hadroddiad Blyneddol yn ffurfiol i'r pwyllgor hwnnw.
- ◆ Fe all yr Ymgynghorydd AG lleol gynig arweiniad profesiynol ac arbenigedd ymarferol, y gall y CYSAG ei ddefnyddio. Mae ei bresenoldeb/phresenoldeb yng nghyfarfoddydd CYSAG yn werthawr tu hwnt.

GWNEUD GWATH CYSAGAU'N HYSBYS

- ◆ bod yn gefn i AG y tu mewn i wahanol bwyllgorau a chyfundrefnau'r AALL/Cyngor Sir;
- ◆ rhoi cefnogaeth wieidyddol fel y bo modd i AG a drefnir yn lleol ffynnu o fewn pob AALL - cefnogaeth ariannol, cefnogaeth ymgynghorol, etc;
- ◆ dimad pa bynciau sy'n cael eu codi gan gymdeithas amrywiol ei chrefyddau a'i diwyllianau yng nghyswllt AG plant, ac adlewyrchu'r pynciau hyn yn y Pwyllgor Addysg, y Pwyllgor Archwiliad, y Cabinet, etc. fel modd i gefnogi AG;
- ◆ dwyn y dimensiwn 'cyhoeddus' i mewn i'r dratoddaeth ynghyd â darparu a chefnogi AG.

- ◆ can be the supporters of RE within the various committees and structures of the LEA/ County Council;
- ◆ can give political support to enable RE, because of its local determination, flourish within each LEA – financial support, advisory support etc;
- ◆ can appreciate the issues raised by a multi-faith, multi-cultural society for the education of children in RE, and reflect these issues in the Education Committee, Scrutiny Committee, and Cabinet etc. as a means of supporting RE;
- ◆ can bring the 'public' dimension to the debate about RE provision and support.

MAKING THE WORK OF SACREs KNOWN

To Local Education authorities

- ◆ The relationship of SACREs to the work of the LEA and elected members is important. **SACREs should ensure that their proceedings are reported to the LEA's Education Committee, or, where there is no longer an Education Committee, the appropriate committee established by the Authority to make decisions about education services,** through the circulation of the agreed minutes of each meeting as well as by the formal presentation, to that committee, of their Annual Report.
- ◆ **The local RE Adviser can provide professional guidance** and practical expertise which can be used by the SACRE. Their attendance at SACRE meetings is invaluable.

To schools, governors and parents

- ◆ Many schools seem unaware of the responsibilities and activities of their local SACRE. It would be helpful for SACREs to suggest that each school's staff notice board should display information about SACRE membership so that classroom teachers may know whom to contact. In this way the specialist expertise on different faiths represented on a SACRE may be a source, to schools, of advice representative of the religion or denomination concerned.
- ◆ Many governing bodies and parents are also unaware of the activities of their local SACRE and the impact of this on the teaching of RE. It would be helpful if the availability of the SACRE Annual Report is made more widely known.

To the faith communities

- ◆ Individual faith community members have a responsibility to inform those they represent about the activities of a SACRE. They should also be available to receive views of their community to feed into SACRE discussions.
- ◆ The SACRE Annual Report should be sent to the faith communities represented on the SACRE.

To the general public

- ◆ The SACRE meetings are open to the general public. Notice of meetings should be given and relevant documents made available.

RESOURCES

EDUCATION LEGISLATION

Education Act 1996, Part V, Chapter III, Schedule 31

School Standards and Framework Act 1998, Chapter VI and Schedules 19 and 20

The Welsh Office *Circular number 10/94* Religious Education and Collective Worship

Qualification, Curriculum and Assessment Authority for Wales (ACCAC):

Annual SACRE Reports - Guidance on Structure and Format. ISBN 186112 0648

Review of SACRE Reports - produced annually

OTHER SOURCES OF INFORMATION

Faith communities and teacher organisations may produce material that is of use to SACREs.

The Wales Association of SACREs (WASACRE) provides a forum for the exchange of good practice and represents the aims, work and views of SACREs.

For further information contact:

The Secretary
WASACRE
Llety'r Adar
CONWY, LL32 8UA

ADNODDAU

DEDDFWRIAETH ADDYSG

Deddf Addysg 1996, Rhan V, Pennod III, Atodlen 31

Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998, Pennod VI ac Atodlenni 19 a 20

Cylichlythyr 10/94 Y Swyddfa Gyfreig - Addysg Greiddol ac Addoli ar y Cyd.

Awdurdod Gymwysterau ac Aseu'r Cwricwlwm ar gyfer Cymru (ACCAC):

Adroddiadau Blyneddol CYSAGau. *Canllawiau ynghylch eu Strwythur a'u Fformat* ISBN 186112064 8

Arolwg o Adroddiadau CYSAGau a gyhoeddwyd bob blwyddyn.

FFYNONELLAU GWYBODAETH ERAILL

Fe ddichon cymunedau ffydd a chymdeithasau athrawon greu deunydd sydd o fudd i'r CYSAGau.

Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru (WASACRE) yn darparu fforwm ar gyfer cyfnewid ymarfer da ac yn cynrychioli amcanion, gwaith a safbwyntiau'r CYSAGau.

I gael rhagor o wybodaeth, cysyllter â:

Ysgrifennydd
Cymdeithas CYSAGau Cymru
Llety'r Adar
CONWY, LL32 8UA